

Školní program proti šikanování

Školní rok 2025/2026

Základní škola a Mateřská škola Březová, okres Opava, příspěvková organizace
Březová 78, 747 44

V naší škole jsme se v posledních letech potýkali se šikanou a také kyberšikanou, a to především na 2. stupni, v rozsahu jednotek. Nebezpečí šikany a kyberšikany není častým jevem, ale nelze toto rizikové chování podceňovat. Naší snahou je tomuto rizikovému jednání předcházet a nepřehlížet náznaky šikany. Je důležité důsledky šikany eliminovat a nevystavovat možné oběti tohoto chování dalším zátěžovým situacím nejen fyzickým, ale i duševním. Pro svou skrytost a nebezpečnost vyžaduje šikana maximálně obezřetný přístup všech zaměstnanců školy.

1. Právní a metodické východisko

Program vychází z Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MŠMT-21149/2016) a dalších metodických doporučení MŠMT. Program je součástí Preventivního programu školy.

2. Cíl programu

- Zajistit bezpečné školní prostředí bez šikany.
- Stanovit jasné postupy prevence, rozpoznání, intervence a vyhodnocení případů šikany.
- Poskytnout podporu obětem i agresorům, zapojit rodiče, odborníky.

3. Vymezení pojmů

- Šikana — opakované, úmyslné ubližování, zastrašování či vylučování jedince skupinou nebo jednotlivcem; zahrnuje fyzickou, verbální, sociální, sexuální i kyberšikanu (dle MŠMT).
- Kyberšikana – zneužívání digitálních technologií k ubližování (např. sociální sítě, zprávy, e-maily, zveřejňování fotografií).

4. Povinnosti školy a odpovědnosti

- Ředitel školy: zajišťuje schválení programu, podporuje jeho naplňování a odpovídá za školní řád a komunikaci s orgány.
- Školní metodik prevence: garantuje realizaci preventivních opatření, koordinuje intervenci, vede záznamy.
- Výchovný poradce: mapuje vztahy v třídních kolektivech, informuje o možnostech poradenské pomoci.
- Třídní učitelé: včasné rozpoznání signálů, vedení žáků, komunikace s rodiči.
- Ostatní pedagogičtí pracovníci: dodržování postupů a nahlášení podezření.

5. Motivace pedagogů:

- Školní poradenské služby poskytují výchovný poradce i školní metodik prevence v souladu s vyhláškou 72/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Motivace pedagogů probíhá v několika oblastech a je potřeba zdůraznit, že výskyt šikany není jejich profesním selháním. Jedná se zejména o:
 - ✓ příklady nebezpečí šikany,
 - ✓ příklady správného řešení šikany,
 - ✓ sebevzdělávání doporučenými odbornými tituly (školní knihovna odborné literatury pro učitele),
 - ✓ besedy, setkání a diskuse s odborníky,
 - ✓ realizace DVPP.

6. Prevence

- Začlenění konkrétních primárně preventivních aktivit do školního plánu (sociálně-emoční učení, třídní hodiny, workshopy, peer programy, aktivity pro rozvoj empatie).
- Plnění preventivního programu školy.
- Prvky prevence jsou tvořeny především školním řádem, vnitřními řády školy, dohledem učitelů nad žáky na místech, která jsou považována za riziková (šatny, toalety).

7. Primární prevence v třídnických hodinách:

- Primární prevence je realizována pravidelně a vychází z aktuální situace a probíhá formou besed, diskusí, her, dotazníků apod.
- Třídní učitelé monitorují vztahy ve třídě a sledují chování žáků, podílí se tak na rozvoji pozitivního klimatu třídy a vztahů mezi žáky.
- Žáci jsou poučeni, co je a co není šikana, na koho se mohou obrátit, mají-li na šikanu podezření (třídní učitelé, školní metodik prevence, výchovný poradce vedení školy).

8. Primární prevence ve výuce

- Téma prevence šikanování je zpracováno do společenskovědních předmětů (Občanská výchova, Výchova ke zdraví)
- Učitelé se zaměřují na rozvoj pozitivních vztahů mezi žáky.
- Učitelé pracují s třídním kolektivem a jeho dynamikou a spoluvytvářejí bezpečné prostředí třídy a školy.

9. Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování

- Základní škola provádí prevenci o přestávkách a při všech činnostech organizovaných školou.
- Žáci mají možnost využívat schránku důvěry, která je umístěná na dobře přístupném místě, které zaručuje soukromí.
- Dále je zde možnost konzultací s třídním učitelem, výchovným poradcem i školním metodikem prevence.

10. Spolupráce s rodiči – zákonnými zástupci žáka

- Zákonní zástupci žáka jsou o nebezpečí šikany a o tom, že škola přijímá postupy a opatření, pro vyšetření a odstranění šikany, informováni bezprostředně po zjištění.
- V případě individuální žádosti zákonného zástupce žáka o konzultaci je k dispozici kdokoli z pedagogických pracovníků školy.

11. Spolupráce s vnějšími subjekty

- Pedagogicko-psychologická poradna, specializovaná centra, policejní orgány (při podezření na trestný čin), krizová intervence, poskytovatelé odborné pomoci.
- Žákům jsou zprostředkovány přednášky, besedy, workshopy a projektové dny neziskovými institucemi na danou problematiku.

12. Postup při zjištění/podezření na šikanu

1. Okamžité zajištění bezpečí postiženého žáka.
2. Zahájení zjišťování: rozhovor s poškozeným, s podezřelým, případně s svědky. Zajištění důkazů (záznamy, screenshoty).

3. Kontaktování rodičů všech zúčastněných (poškozený, podezřelý).
4. Rozhodnutí o opatřeních.
5. Písemná dokumentace: záznam o incidentu, přijatá opatření, další dohled.
6. Následná podpora poškozeného (psycholog, poradenské služby, individuální plán).
7. Práce s agresorem (výchovní opatření, individuální výchovný plán, případně zapojení odborníků).
8. Pokud je podezření na trestný čin, škola informuje orgány činné v trestním řízení; v krajním případě se řídí trestním právem a oznámením.

13. Možná opatření a sankce

- Napomenutí, důtka třídního učitele, důtka ředitele, snížení stupně z chování, v souladu se školním řádem a platnou legislativou.

14. Dokumentace a evidence:

- Záznam o incidentu (datum, osoby, stručný popis, opatření).
- Zápis z pohovorů, oznámení rodičům, vyhodnocení opatření.

15. Hodnocení a evaluace programu

- Program se vyhodnocuje minimálně jednou ročně (počet případů, efektivita opatření, zpětná vazba od žáků, učitelů, rodičů).
- Program se aktualizuje na základě daných zjištění.

V Březové dne 1. 10. 2025

Zpracovali:

Mgr. Petr Očadlík – ředitel ZŠ a MŠ

Ing. Renata Wagnerová – školní metodik prevence